

Geef gemeenten regie over inburgering terug

Cursisten inburgering, 23 november.
Foto Marcel van den Bergh / de Volkskrant

Ella Vogelaar is voormalig projectleider van de Taskforce Inburgering.
Foto ANP

inburgeren

ELLA VOGELAAR

Het rapport van de Algemene Rekenkamer dat deze week verscheen over de staat van inburgering, windt er doekjes om: de inburgering is een puinhoop. Die conclusie verbaasde me niet en ongetwijfeld geldt dat ook voor velen met mij die de afgelopen jaren betrokken zijn geweest bij de inburgering of dat nu nog steeds zijn. Ik wind me op over de lauwe reactie van de politiek. Hoe is het mogelijk dat je over een dergelijk rapport doodleuk zegt dat het aan een volgend kabinet is om daar iets mee te doen.

Alle alarmklokken zouden moeten gaan luiden en Kamerleden zouden moeten eisen dat de regering samen met de VNG binnen twee weken met een aantal concrete voorstellen komt om het tij te keren.

Zo ingewikkeld is het niet. Ik ben zelf twee keer betrokken geweest bij het uit het slop trekken van de inburgering. De eerste keer was in de periode 2000-2002, toen ik in opdracht van minister Roger van Boxtel leiding gaf aan de Taskforce Inburgering. De tweede keer in de periode 2007-2008, toen onder mijn verantwoordelijkheid als minister een Deltaplan Inburgering werd uitgevoerd, waarvoor het toenmalige kabinet 200 miljoen extra had uitgetrokken. Toen heb ik ervaren hoe snel expertise verdwijnt als de politieke prioriteit verloren gaat.

De problemen zijn sindsdien alleen maar verergerd. Gemeenten zijn niet meer verantwoordelijk, iedere inburgeraar moet nu zelf zijn eigen inburgering regelen. Hij kan daarvoor 10 duizend euro lenen en dat wordt alleen kwijtgescholden als hij binnen drie jaar het inburgeringsexamen met succes afrondt. Anders wordt het omgezet in een schuld.

Dit systeem bleek een lucratieve markt te openen voor ondernemers die meer geïnteresseerd zijn in die 10 duizend euro dan in inburgering. Afgaand op de cijfers van de Algemene Rekenkamer over het aantal geslaagden van de afgelopen jaren kunnen we voorspellen dat de vluchtelingen die de afgelopen jaren naar Nederland zijn gekomen opnieuw in een gemarginaliseerde positie in onze samenleving terecht zullen komen. Ze zullen niet goed Nederlands leren, daarom een geringe kans maken om werk te vinden, jarenlang in de bijstand zitten met een forse schuld die ze nooit zullen kunnen afbetalen.

We ontnemen daardoor deze mensen het perspectief op het opbouwen van een nieuw bestaan en zadelen de samenleving op met een veelvoud van de kosten die nu geïnvesteerd zouden moeten worden om de inburgering uit het slop te trekken.

Dat kan door gemeenten de verantwoordelijkheid terug te geven over de inburgering van alle statushouders die in hun gemeente komen wonen. Dat betekent dat gemeenten weer de inburgeringscursussen inkopen en daarmee kwaliteitseisen kunnen stellen aan de aanbieders van deze cursussen. En ervoor zorgen dat iedere inburgeraar een professionele begeleider krijgt, die met de inburgeraar opzoek gaat naar een passende cursus en dit combineert met vrijwilligerswerk.

Als de inburgeraar de Nederlandse taal op basisniveau beheerst, kan er gekeken worden naar welke vervolgopleiding of welk werk passend is.

Natuurlijk weet ik ook dat de wet inburgering moet worden aangepast om dit allemaal formeel te regelen en dat er extra geld door het Rijk aan gemeenten beschikbaar moet worden gesteld om dit verantwoord uit te voeren. Maar we kunnen het ons als samenleving niet veroorloven daarop te wachten.

Daarom zeg ik tegen de Tweede Kamer: toon lef. Eis dat regering en VNG om tafel gaan zitten, afspraken maken en nu beginnen.

Ik ben graag bereid mijn expertise belangeloos in te zetten en ik weet zeker dat dat voor veel mensen geldt die al eerder betrokken zijn geweest bij inburgering.

Met de huidige aanpak zullen inburgeraars niet gauw werk vinden en jarenlang in de bijstand blijven zitten.